

DE KLEINE ALK

contactorgaan Vogelwerkgroep Alkmaar en omstreken

verschijnt vier keer per jaar

Redactie

Tom Damm (06) 42 12 26 10

Arie de Wit

Beeldredactie

Jan Stok jbh.stok@planet.nl

Redactieadres

redactiekleinealk@vwg-alkmaar.nl

Vaste medewerkers

Ofra Carmi

Ruud Costers

Elias den Otter

Hans Cornelissen

Wim Schols

Pierre van der Wielen

Vormgeving (basis)

Peter van Brandwijk

Verspreiding

Connie Wubbels (072) 515 05 61

Peter de Greeuw (072) 561 80 50

Bestuur

Voorzitter

Jethro Nieuwenhuis

voorzitter@vwg-alkmaar.nl

Secretaris, ledenadministratie

Loes Staal (06) 21 82 54 20

secretaris@vwg-alkmaar.nl

Penningmeester

Bas Lagerveld

penningmeester@vwg-alkmaar.nl

Leden

José Tibbe (06) 50 56 68 89

Eduard van Amstel (06) 24 40 19 58

Jeroen van Wetten

Sander Taam

Voorplaat: Kleine Alk, Frits-Jan Maas

Ereleden

Kees Roobeek, Harry Smit, Jan Stok,
Tom Damm

Commissie Natuurbescherming

secretaris@vwg-alkmaar.nl

Natuurwetenschappelijke Commissie

contactpersoon Harry Smit
smit51@telfort.nl

IJsvogelwerkgroep

contactpersoon Rutger Polder
1815JK232@hetnet.nl
(072) 511 99 39

Roofvogelwerkgroep

contactpersoon Dook Vlugt
d.vlugt@quicknet.nl
(072) 589 77 78

Lid worden

Het lidmaatschap van onze vereniging bedraagt slechts € 20,00 per jaar. Hier-voor ontvangt u vier keer per jaar ons blad De Kleine Alk en bent u van harte welkom op de door ons georganiseerde activiteiten, waaronder lezingen en excursies. Als welkomstgeschenk ontvangt u tevens het boek 'Broedvogels van het stedelijke gebied van Alkmaar' (t.w.v. € 12,50).

Lid wordt u door € 20,00 over te maken op nummer NL25 TRIO 0379 6386 73 t.n.v. VWG Alkmaar e.o. en ook een mail te sturen naar penningmeester@vwg-alkmaar.nl, met uw naam, adres, telefoonnummer en e-mailadres. Ook adreswijzigingen graag naar dit adres.

In dit nummer

pagina 3

Van de voorzitter

Jethro Nieuwenhuis

pagina 4

Broedvogelhistorie van de Oudorperhout 2001-2024

Rutger Polder

pagina 15

Klepelen: natuurvernietiging door 'beheer'

Rutger Polder

pagina 19

Excursie Veluwe 27 april 2025

Judith Ros

pagina 22

De raadselvogel van Wim

Wim Schols

Wetenswaardig? (28)

Ruud Costers

pagina 25

Avi-limericks

Hans Cornelissen

Communicatie & Actualiteiten

Van de ledenadministratie

Loes Staal

pagina 26

Lezingen

Ofra Carmi

pagina 29

Excursienieuws

Elias den Otter

pagina 31

Leukere waarnemingen februari t/m april

Pierre van der Wielen

pagina 34

Ogrut 78: Spotten(d)

Marco Meeuwisse

Kopijsluiting: 1 februari, 1 mei, 1 september, 15 november

Van de voorzitter

Het zit erop! Of het is net begonnen. Net hoe je het wilt zien. Maar de eerste twee maanden voor mij als nieuwe voorzitter zijn voorbij.

Het begon tijdens een goed bezochte Algemene Ledenvergadering. Waar we naast de jaarstukken en het aanstellen van (nieuwe) bestuursleden ook de nieuwe aanpak rondom natuurbescherming op de agenda hadden staan. Maarten, Rob en Gerard, die jarenlang de natuurbeschermingscommissie vormden, konden daar helaas niet bij aanwezig zijn. Bij deze wil ik jullie daarom vanaf deze plaats nogmaals hartelijk bedanken voor jullie inzet en betrokkenheid!

Van een rustige start was geen sprake. Na de eerste bestuursvergadering was er veelvuldig contact met elkaar, omdat de gemeente Alkmaar van plan was AZ te huldigen op de drafbaan, vlak naast De Hout. Hier broeden de Lepelaars, Blauwe Reigers en andere vogels. Een voorlopige voorziening leidde ertoe dat de gemeente extra maatregelen zou nemen. Maar helaas gingen de Arenden er met de beker vandoor, wat de Lepelaars dan wel weer konden waarderen.

Daarna was er het mini-symposium rond de vijfde stadsvogelinventarisatie van Alkmaar 2023-2024. Een prachtige middag waar ruim 120 bezoekers genoten van twee lezingen en ik als voorzitter met gepaste trots het boekje aan de wethouder mocht overhandigen. Naderhand stond er een groot interview met Harry en Tom in het Noord-Hollands Dagblad.

Tussen de bedrijven door lukte het me nog een vrijgekomen plekje te bemachtigen voor de excursie naar de Hoge Veluwe. Waar Pierre ons fantastisch rondleidde en we naast vele vogels prachtige insecten, een Ringslang en een Levendbarende Hagedis zagen. Althans, de meesten van ons, want die Levendbarende Hagedis zag ik pas toen we terugliepen. Op een foto.

En nu zit ik dan dit stukje te schrijven. Wat me in deze korte tijd opvalt is de diverse en grote betrokkenheid en inzet van veel leden. Van jong tot minder jong. Misschien is dat ook wel logisch, want vogels zijn prachtige, fascinerende dieren. En zeg nou zelf: wat is er nou mooier dan lekker de natuur ingaan.

Ik wens jullie veel lees- en kijkplezier!

Jethro Nieuwenhuis, voorzitter@vwg-alkmaar.nl

Broedvogelhistorie van de Oudorperhout 2001-2024

Rutger Polder

Aanleiding

Na 25 jaar BMP-tellingen in de Oudorperhout is het goed om eens een overzicht te hebben wat er in die 25 jaar is veranderd. Het was en is nog steeds een bijzonder gebied waar veel vogelsoorten zijn te zien. Veelal op korte afstand omdat ze min of meer zijn gewend aan mensen.

Situatieschets

De Oudorperhout is een klein poldertje/weidegebied ingeklemd tussen de nieuwbouw van Alkmaar-Noord en Oudorp. Tot aan de inpoldering van de Schermer in de 19e eeuw lag deze polder en het gehucht Oudorp aan het open water. Rond de jaren 70 zijn woonwijken gebouwd rondom de oude kern van Oudorp. Voor waterberging en -afvoer van het bebouwde gebied is een singel gegraven rondom de huidige Oudorperhout. De bebouwing is aan

De Oudorperhout vanaf de Munnikenweg.

Foto: Rutger Polder

de oost-, zuid- en westzijde afgeschermd door een groenstrook. Deze groenstrook is een mengeling van struiken en opgaande bomen. De noordgrens wordt gevormd door de Hoornse Vaart met een water-, moeras- en rietpartij. Door het gebied loopt een oost-westverbinding in de vorm van een kasseienweg, de Munnikenweg, de zgn. “Hel van het Noorden”. Verder bevinden zich er ook een fietspad langs de Hoornse Vaart, met de vier molens, en een fietspad, het Zwijnsmeepad, dat een noord-zuidverbinding vormt met station Alkmaar Noord.

Als recreatieve voorzieningen zijn aan de Munnikenweg gesitueerd een trapveldje, een skatebaan en speelweide. Vlak daarnaast liggen nog de restanten van een oude boerderij, waar nu een insectenhotel en bloemenhoekjes zijn ingericht, omgeven door populieren en Japanse kersen. Aan de noordoostkant is een volkstuintencomplex terwijl op de fundamenteën van een door water omringde dwangburcht, de Nieuwburgh, een hondenuitlaatplek is gecreëerd. Deze voorzieningen zijn alleen door looppaden bereikbaar. Het centrale gedeelte wordt gevormd door weilanden, die zowel voor begrazing als hooiland worden gebruikt, behalve een later afgegraven stuk midden-terrein met wat ondiepe poelen.

Ontwikkelingen en veranderingen in 25 jaar

In het groenbeleidsplan van Alkmaar uit 2004 is dit gebied opgenomen als een “ecologisch kerngebied”.

In 1998 heeft bureau Nieuwland een beheer- en inrichtingsplan gemaakt dat bepalend is geweest voor de huidige inrichting. Er is ook onderzoek gedaan naar de bodem. Grotendeels bestaat de bodem uit zand bedekt met een teeltlaag van ongeveer 25 cm aan de westkant en oplopend naar het oosten.

Tot aan 2013 hebben de twee van oudsher gebruikers van het gebied gebruik kunnen maken van een langjarig pachtcontract. Hoewel ze aan allerlei gemeentelijke regels waren gebonden is daar weinig op gecontroleerd en konden ze vaak op normale wijze een boerenbedrijf runnen. Dat wil zeggen mest uitrijden, slootkanten maaien in het broedseizoen, een (te) hoge vee-dichtheid aanhouden, hooien in het broedseizoen en zelfs mest injecteren. Er werd van 2007-2020 ook aan nestmarkering gedaan, zodat de boeren werkzaamheden konden doen en toch een beetje met de broedvogels rekening houden.

Door de stichting Oudorperhout en ANIMO is aangedrongen op beter natuurbeheer zodat vogels meer rust kregen. In 2013 is het pachtcontract afgekocht en veranderd in een om-niet-gebruikersovereenkomst, waarin

allerlei voor weidevogels gunstige bepalingen staan. Bij het niet naleven van het contract is dit onmiddellijk opzegbaar.

Ook is door de stichting jarenlang aangedrongen op een hoger waterpeil wat resulteerde in een mondjasmaat verhogen. Al gauw bleek door controle van oplettende vogelliefhebbers dat de polder zo lek was als een mandje. Hierdoor moesten in 2016 alle dammen en stuwen worden vervangen. Er is een helofytenfilter gecreëerd waardoor het water uit de Hoornse Vaart gezuiverd ingelaten kon worden. Dit bleek onvoldoende, en in 2022 is de inlaat vergroot en is eerst een zonnepomp geplaatst en het jaar daarop nog twee, echter voor de weidevogels op wat minder gunstige plekken.

Het middelste landje van de gemeente is begin 2000 afgegraven om een dotterbloemhooiland te laten ontstaan. De bijzondere flora kwam er: naast orchideeën vooral veel van het bijzondere Moeraskartelblad. Enkele weidevogels maken ook gebruik van dit landje, vooral om hun jongen voedsel te laten zoeken, zo bleek uit een Sovonkaartje van 2016. Vooral de Grutto's verbleven hier; de tureluurs zochten meer rond de rietlanden en natte oevers naar voedsel.

In 2015 heeft bureau "Ten Haaf en Bakker" een water- en vegetatieonderzoek gedaan waarbij naar voren kwam dat de waterkwaliteit slechter was dan

De Grutto heeft het ook hier moeilijk.

Foto: Rutger Polder

in de Hoornse Vaart zelf. Daarnaast bleek het helofytenfilter bij lange na niet genoeg water te kunnen doorlaten om het waterpeil constant te houden. Dit is dus pas zeven jaar later aangepast.

In 2018 is ook het vissen van 1 februari tot 1 juli in de polder verboden. Al met al een groot aantal maatregelen ten gunste van de natuur en dus ook de vogels.

Tellingen

De eerste BMP-inventarisaties zijn tot 2017 uitgevoerd door Dirk van der Made en Hans Schouten. Meestal deden zij 10 rondes vanaf half maart tot half juni. Vanaf 2017 heb ik de rondes overgenomen van Dirk van der Made, veelal ondersteund door Hans Schouten en/of Jose Tibbe. Eerst met pen en papier en vanaf 2019 met de telefoon. Het was een enorme vereenvoudiging toen Sovon Avimap ontwikkelde. Dat scheelde veel tijd ten aanzien van interpreteren en clusteren. Daarnaast zijn er extra waarnemingen meegenomen in de tellingen. Parallel deed ook Hans Mannes tot 2010 weidevogelbescherming middels nestmarkering en daarna nesttellingen, zodat de boer om de nesten heen kon werken. Een tweede boer weigerde dit. Het structureel te vroeg maaien werd echter de bottleneck. Nu bepalen de aanwezige juveniele vogels wanneer er mag worden gemaaid. De territoriumkarteringsmethode van Sovon leek structureel hoger uit te komen dan de nesttellingen.

Zonopkomst in de Oudorperhout.

Foto: Rutger Polder

De grootste veranderingen in de avifauna tussen 2001 en 2025

Rietvogels

Een leuk stukje tekst vond ik in het verslag van de telling van 2003 door Hans en Dirk. *“De volgende soorten haalden het binnen de criteria niet: Lepelaar, Wintertaling, Holenduif, Grauwe gans, Torenvalk, Graspieper, Canadese gans spec., Kokmeeuw, Zanglijster, Bergeend, Kleine mantelmeeuw”*.

De Wintertaling heeft er ooit 1x gebroed in 2013. Holenduif en Bergeend zijn al jaren een regelmatige broedvogel. Maar de Grauwe Ganzen en hun hybriden laten zien dat het snel kan veranderen. Deze soort verscheen past voor het eerst in 2005 als broedvogel. Vanaf 2015 verdrievoudigde het aantal van 19 naar 64, met een maximum van 116 in 2021. Daarna vermindert het aantal iets, mogelijk onder invloed van de actieve bestrijding (behandeling eieren) door de gemeente. De Nijlgans was vanaf 2001 present, maar pas vanaf 2019 met maximaal 6 territoria aanwezig. Af en toe was er een paartje Brand- en/of Canadese Gans aanwezig.

Riet was vanaf het begin van de tellingen met grote oppervlakten aanwezig. Hierdoor bleven de echte rietbewoners redelijk stabiel. De ganzen vreten nu heel veel jong riet weg zodat nesten van eenden, Waterhoentjes en Meerkoeten vaak open en bloot liggen. Veel last lijken ze er niet van te hebben zoals de tabel laat zien.

Ook soorten als Rietzanger, Kleine Karekiet en Rietgors waren met gemiddeld 2, 13 en 2 paar de gehele periode aanwezig. Het topjaar voor de Rietzanger was in 2017 met 6 paar. De Blauwborst was in 2020 voor het laatst aanwezig. Futen waren er elk jaar met 2-3 paar, de laatste twee jaar 4 paar.

Grauwe Gans heeft een enorme ontwikkeling doorgebracht. Foto: Rutger Polder

Tabel watervogelselectie Oudorperhout 2001-2024.

Jaar 20..	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
Bergeend	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	0	1	1	2	1	1	1	1	0	1	1
Krakeend	0	0	1	2	3	3	3	6	3	4	3	3	5	7	4	7	6	7	6	8	11	11	14	8
Wilde Eend	6	7	7	4	5	3	2	3	3	3	2	3	4	6	4	11	13	10	13	10	10	10	10	9
Soepeend	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	3	2	2	3	3	3	2
Kuifeend	3	5	5	5	4	4	4	4	6	4	5	5	6	5	5	8	6	4	2	5	10	8	11	7
Tafeleend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1	2	2	2
Zomertalin	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wintertalin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slobeend	0	0	1	2	3	1	2	2	4	3	2	2	3	3	4	3	5	7	6	6	5	5	6	4
Waterhoen	4	6	6	4	5	5	3	4	4	5	4	4	4	4	5	6	6	11	7	9	9	9	14	11
Meerkoet	7	8	8	9	7	8	7	7	8	8	10	8	9	11	11	6	13	11	14	10	14	14	18	14

De Kraakeend neemt toe en volgt de landelijke trend.

Foto: Rutger Polder

Weidevogels

De weidevogels deden het eigenlijk heel goed tussen 2009 en 2020. Mogelijk heeft dat te maken met de aanpassingen die toen plaatsvonden in het gebied. Het aantal Kieviten piekte in 2021 en vanaf 2010 zaten de grutto-territoria in de dubbele cijfers tot aan 2020. Mogelijk heeft dat niet te maken met het iets natter worden van het gebied maar meer met het verdwijnen van leefgebied rondom Alkmaar, parallel aan de landelijke trend. In de populaties Tureluur en Scholekster zit weinig verloop. Het grote probleem is dat er bijna geen jongen meer vliegvlug worden.

De vuistregel van SOVON was dat er gemiddeld één jong per paar vliegvlug moest worden om de populatie op peil te houden. Sovon geeft in een onderzoek in 2016-2018 (Jaar van de Kievit) aan dat op basis van de huidige kennis (o.a. door het nog steeds teruglopende aantal broedparen) de norm voor kuikenoverleving gemiddeld 36% i.p.v. 25% van een nest met 4 eieren zou moeten zijn.

De aantallen weidevogels:

Tabel weidevogels Oudorperhout 2001-2024.

Jaar 20..	1	2	3	4	5	6	7	7	8	8	9	9	10	11	12	13	14	15	16	20	21	22	23	24
Kievit	5	10	7	10	10	13	15	6	12	9	13	10	17	16	13	12	9	13	16	16	22	16	17	16
Grutto	7	5	7	9	8	9	11	4	12	6	11	7	11	11	11	10	10	10	12	11	7	5	7	5
Tureluur	4	3	4	5	7	3	4	3	4	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	2	4	2
Scholekste	4	3	4	3	3	3	4	3	2	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Witte kwik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1
Gele kwik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0

Jonge Tureluur in het
grasland. Ze worden
nog zelden vliegvlug.
Foto: Rutger Polder

Nog een mooi citaat uit 2003: *“Op 15 mei stond er jong vee op het weidegebied waar op 8 mei nog 14 nestmarkeerstokken stonden. Toen zagen we al de eerste Kievit met 2 jongen, op 15 mei gevolgd door twee Grutto's met 1 jong en de Knobbelzwaan die 7 jongen had. Het paar Knobbelzwanen zagen we een week later terug zonder jongen. Op 6 juni was het zuringveld gemaaid en op 15 juni werd op de andere percelen het hooi binnengehaald”*. Later bleken nog maar heel weinig jongen rond te lopen.

Meeuwen en sterns

Het leek erop dat Kokmeeuwen het gebied ontdekten. Een kleine kolonie ontstond in 2016 met een maximum van 60 paar in 2021 en verdween ook weer een beetje raadselachtig. Deze kolonie zat deels in de rietlanden van de Beverkoog maar is nu in de stad van de Zon gesetteld. Vanaf 2001 waren ook elk jaar een paar Stormmeeuwen aanwezig, die vaak een plek vonden in een knotwilg of op het dak van de school. De Vissief was gedurende deze periode meestal met één stel aanwezig. Kleine Mantelmeeuwen en Zilvermeeuwen waren bezoekers die hoopten een lekker hapje te verschalken.

Bos- en struweelbroeders

Ook bij de hollenbroeders onder de bosvogels traden flinke veranderingen op. Soorten als Kool- en Pimpelmees waren dankzij de nestkasten langs de randen al aardig aanwezig, Grote Bonte Specht vanaf 2004 met wisselend succes, maar Boomkruiper kwam pas vanaf 2010 in het gebied en Groene Specht incidenteel vanaf 2017. De. Een complete nieuwkomer is de Halsbandparkiet die zich vanaf 2024 vestigde. De Holenduif had vanaf 2004 een territorium in molen E.

De Houtduif was vanaf het begin al een broedende soort maar pas van 2005 nam het aantal toe, tot maximaal 10 in 2018. De Koekoek was ook in 2001 al een genoteerde soort. In 2023 zelfs met twee territoria. Zeven keer is er geen Koekoek vastgesteld.

Nestbroeders als Zwarte Kraai, Gaai, Vink, Zanglijster, Turkse Tortel, Roodborst, Staartmees, Kool- en Pimpelmees waren gedurende 25 jaar vrij constant. De Heggenmus is er wel elk jaar maar lijkt nu af te nemen. De Putter lijkt vanaf 2014 iets toe te nemen.

Ekster, Tjiftjaf en Zwartkop namen toe, terwijl Fitis en Tuinfluiter verdwenen. De Winterkoning verdubbelde van 6 naar 12-13 paar. De Merel had zijn top in 2018 met 15 territoria maar neemt nu weer af en ook de Groenling verdween weer na een top van 6 territoria in 2020.

Incidentele broedgevallen

Gedurende deze 25-jarige inventarisatiereeks kwamen soms bijzondere soorten tot broeden zoals een Roerdomp in 2014 en 2024, IJsvogels vanaf 2012, Waterral in 2015, 2018-2021 en 2024, een Baardman in 2014. De Bosrietzanger verscheen in 2010 en die was er vanaf 2015 wat vaker, met een uitschieter van vier territoria in 2020. Een Fazant was in de eerste jaren aanwezig, verdween en in 2024 was er weer een territorium.

De Braamsluiper werd van 2016 tot 2023 gehoord. Als weidevogels hadden we af en toe een Gele Kwikstaart in het gebied. Een Ringmus had succes op het volkstuincomplex in 2022.

Wat verdween en wat is nieuw?

Na een topjaar met 9 paar in 2013 is de Huismus die bij Molen E een kleine kolonie had nu wel verdwenen. In 2020 was er nog 1 territorium.

De laatste 3 jaar was er een succesvol broedgeval van een Sperwer in het bosje aan de oostkant. Ook de Grasmus is de laatste 2 jaar present. De Boerenzwaluw is de laatste paar jaar met 2-3 paar aanwezig vanuit de schuur van boer Groot.

De laatste jaren broedt ook de Sperwer in de Oudorperhout. Foto: Rutger Polder

Bijzondere waarnemingen

Af en toe wordt de polder bezocht door bijzondere vogels zoals een Woudaapje in 2010, een Grote Karekiet in 2008, een Zwarthalszwaan (exoot uit Argentinië) 3 jaar geleden, een leucistisch Waterhoentje en een melanistische Blauwe Reiger. Heel leuk zijn de Watersnippen en de Wintertalingen die de polder elk jaar weer weten te vinden als rustgebied. En wie weet gaat er ooit weer een stel Zomertalingen broeden. Lepelaars en Grote Zilverreigers zijn nu regelmatige gasten. Regelmatige wintergast is Dodaars. Ook Torenvalk en Buizerd worden vaak gezien, net als Slechtvalk en Bruine Kiekendief.

Conclusie

In de afgelopen 25 jaar is het gebied toch wat meer veranderd van echt weidevogelgebied naar water- en rietgebied. Tot 2020 waren in het gebied nog vaak juveniele weidevogels te vinden die vliegvlug en dus ‘veilig’ leken. Maar daarna is dat nauwelijks meer het geval. De vraag is hoe we dat kunnen stoppen.

Het bijzondere poldertje is wel steeds vogelrijker geworden met in 2001 nog 95 territoria in 23 soorten. In 2024 waren er 287 territoria in 54 soorten. Een enorm verschil, grotendeels veroorzaakt door eenden en ganzen.

Literatuur

Bureau Nieuwland 1998. Beheer en inrichtingsplan Oudorperhout.
Gemeente Alkmaar 2004. Groenbeleidsplan Alkmaar 2004-2014.
Mannes H [gegevens weidevogeltellingen 2010-2020]
Polder R 2017-2024. Broedvogels van de Oudorperhout 2016-2024. De Kleine Alk 35-42. [jaarlijkse broedvogelmonitoringverslagen]
Ten Haaf C 2015. Oudorperhout. Monitoring water, oevers en graslanden in 2015. Rapport Ten Haaf & Bakker.
Van der Made D & H Schouten 2001-2015. Inventarisatie Oudorperhout [...] 2001-2014. De Kleine Alk 19-33. [jaarlijkse broedvogelmonitoringverslagen]

Rutger Polder, 1815jk232@hetnet.nl

Klepelen: natuurvernietiging door ‘beheer’

Rutger Polder

Al jarenlang erger ik me aan zogenaamde beheermaatregelen zoals drukbegrazing, d.w.z. met veel te veel schapen op een te klein stuk, waardoor bijna alle leuke vegetatie wordt weggevreten, wildbeheer door jacht en, het meest gemakzuchtige van alle beheer, het klepelen.

Gelukkig begint het tijd te keren, vooral nu we in de gaten krijgen dat zelfs gewone vlindersoorten als Zwartsprietdikkopje, Argusvlinder en Landkaartje bijna niet meer te vinden zijn. En dan hebben we het nog niet eens gehad over bijen, kevers en libellen!

Zelf heb ik diverse keren contact gezocht met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier waar ik, echt waar, stevast nul op het rekest kreeg en zelfs klachten dáárover niet werden behandeld.

Geklepelde wegberm begin juni langs de Schermerringdijk bij Oudorp.

Foto: Rutger Polder

Noodoproep

In augustus 2024 heb ik een noodoproep uit laten gaan naar besturen van verschillende landelijke natuurorganisaties. Van velen kreeg ik positieve reacties terug. Ik weet niet of dit ook echt invloed heeft maar het geeft wel een goed gevoel. Hieronder ziet u mijn gedane pleidooi én oproep om actie te ondernemen:

Alkmaar, 20-8-2024

Geachte bestuurders,

Het viel mij afgelopen voorjaar helaas weer op dat vele dijken en wegbermen nog steeds fijn gemalen worden met klepelmachines. Zelfs eind mei als er vogels op de nesten zitten wordt deze methode gehanteerd.

U weet allen dat het desastreus natuurbeheer is.

Kleine zoogdieren, insecten, amfibieën en reptielen zijn ten dode opgeschreven waarbij een groot nadelig effect van het verhakselen is dat er bermafval tussen zit en het maakt de bodem voedselrijker met als gevolg brandnetel- en ruige grassengroei. En dat terwijl al jaren wordt geprobeerd de biodiversiteitsafname te stoppen.

Er is dit jaar een extra kans om het te doen stoppen.

De landelijke waterschappen o.a. moeten dit jaar een nieuwe gedragscode opstellen.

Hierbij is de omgevingswet met de opgenomen zorgplicht het uitgangspunt. Klepelbeheer had al lang verleden tijd moeten zijn. Veel beherende organisaties zijn aangesloten bij het “deltaplan biodiversiteit” en daarom vragen wij u met klem op te komen voor die biodiversiteit. Dit jaar ligt er weer een kans.

KLEPELEN moet zo snel mogelijk worden afgebouwd.

U kunt uw invloed uitoefenen op dit cruciale moment. Graag actie voordat we niets meer over hebben.

Gericht aan o.a. de volgende natuurorganisaties:

Vogelbescherming, KNNV bureau@knnv.nl, FLORON info@floron.nl, De Vlinderstichting info@vlinderstichting.nl, RAVON kantoor@ravon.nl, Deltaplan Biodiversiteit info@samenvoorbiodiversiteit.nl.

Klepelen aan banden in gedragscode waterschappen

Onderstaand bericht schreef De Vlinderstichting op 3 april in [*Nature Today*](#):

“Per 1 april 2025 is de [gedragscode soortenbescherming Unie van Waterschappen](#) (pdf: 1,9 MB) ingegaan. Hiermee kunnen waterschappen beheer en onderhoud van dijken, watergangen en andere elementen uitvoeren, wanneer ze dit doen met zorg voor beschermde flora en fauna. Eerder lag een conceptversie van deze gedragscode ter consultatie. Daarin werd het gebruik van de klepelmaaier weliswaar beperkt, maar nog steeds weinig specifiek omschreven. De Vlinderstichting reageerde op de conceptgedragscode, mede namens dertien andere natuur- en milieuorganisaties en gaf op [wetenschappelijke literatuur gebaseerde](#) (pdf: 2,1 MB) suggesties ter verbetering. Dit resulteerde in significante aanpassingen, die het gebruik van de klepelmaaier onder de gedragscode beschrijft.

Zo is nu omschreven dat gebruik van de klepelmaaier de uitzondering is. Vijf uitzonderingssituaties zijn nu duidelijk en voor uitleg vatbaar benoemd. Het gaat om situaties waarin de veiligheid van de machinist of weggebruiker in gevaar is.

1. Veiligheidsstroken langs openbare wegen en fietspaden. De toegestane klepelbreedte is aangepast van drie naar **anderhalve meter**.
2. Op ruwe ondergrond van **verharde (dijk)taluds, stortsteen en andere steenbekleding**. Hier is verduidelijkt wanneer er sprake is van ruwe ondergrond.
3. Op **smalle onderhoudspaden die niet breder zijn dan drie meter** en waar de uitwijkmogelijkheden fysiek begrensd zijn over grotere lengte, zoals bebouwing en beplanting of gewassen. Hier is toegevoegd dat op smalle onderhoudspaden ook de uitwijkmogelijkheden over grotere lengte fysiek beperkt moeten zijn. Het feit dat een onderhoudspad smal (minder dan drie meter) is, is dus niet genoeg om tot klepelen over te gaan.
4. **Steile dijktaaluds of dijken met beperkte draagkracht**. Hier zijn drie situaties concreet benoemd en is aangegeven dat voor smalle veendijken eerst alternatieven zoals begrazing en zomerhooien verkend moeten zijn.
5. **Plasdrasoevers langs (water-)wegen en onderhoudspaden**, specifiek voor vegetaties die gedomineerd worden door **riet, lisdodde of liesgras** langs watergangen van vier meter of breder.

Watergangen kunnen, bij goed beheer, grote ecologische waarde hebben (Bron: Kars Veling) De Unie van Waterschappen heeft aan De Vlinderstichting toegezegd voor de zomer van 2025 met een plan van aanpak te komen. In lastige situaties, waarvoor nu nog de klepelmaaier wordt ingezet, wil men door middel van innovatie tot ecologischer maaimethoden komen. De Vlinderstichting waardeert deze stap. Goed ecologisch beheer wordt hierdoor naar verwachting verder gestimuleerd.

Verder heeft het ministerie van LNV aangekondigd samen met de Unie van Waterschappen vervolgonderzoek op te zetten, dat de biodiversiteitseffecten van het volledige maaiproces van klepelmaaiers in beeld moet brengen. De Vlinderstichting blijft de ontwikkelingen nauwgezet volgen en verwacht betrokken te worden bij zowel het vervolgonderzoek als de innovaties van maaimachines. Ook blijft De Vlinderstichting het gebruik van [Kleurkeur Blauw](#) stimuleren. Dit biedt voor brede biodiversiteit een meerwaarde en waarborgt bovendien goede uitvoering van ecologisch beheer.”

Tekst: Anthonie Stip, [De Vlinderstichting](#)

Deze ontwikkeling vind ik voorzichtig positief maar ik blijf bezorgd over het zgn. onderzoek naar biodiversiteitseffecten, dat naar mijn mening volstrekt overbodig is en ik kan niet uitsluiten dat dit nieuwe beleid in het begin voor de Waterschappen problemen zal geven. Met name dat gemaaide vegetatie moet worden gehooïd om écht positief resultaat te krijgen.

Oproep

Ik doe hierbij een oproep aan eenieder die zich betrokken én verantwoordelijk voelt om situaties waarin het toch nog misgaat, hoe onduidelijk ook (bij bv. toch klepelen of bij niet hooien), door te geven aan De Vlinderstichting. info@vlinderstichting.nl.

Het zou enorm helpen als dit wordt ondersteund met foto's en locatiegegevens. Situaties kunnen ook naar mij worden opgestuurd; ik zorg ervoor dat het bij de genoemde instantie komt.

Doel is om inzicht te krijgen in hoeverre de beherende instanties zich aan de nu geldende gedragscodes houden.

Rutger Polder, 1815jk232@hetnet.nl

Excursie Veluwe 27 april 2025

Judith Ros

Wie goed keek én zocht, kon op 27 april om 7:00 uur al twintig bijzondere vogels spotten op de parkeerplaats van De Hoef in Alkmaar. Terwijl sommigen nog loom hun ogen uitwreven, stond iedereen te popelen om uit te vliegen naar de Veluwe voor een zonovergoten dag.

Op de **parkeerplaats** aan de zuidpunt van de Veluwe begon het avontuur direct: *Appelvinken* lieten luid en duidelijk van zich horen. Niet veel later reden we een van de mooiste stukjes natuur van Nederland binnen: Nationaal Park De Hoge Veluwe. De Veluwe-maagden (en -kenners) keken hun ogen uit: wat was het hier schitterend!

Bij de **eerste stop** wemelde het van de kleine vogeltjes: *Vinken*, *Koolmezen* en *Witte Kwikstaarten*. Maar de echte sterren waren zonder twijfel de *Bonte Vliegenvanger* en de *Fluiter*. De Bonte Vliegenvanger kwam onder geroep van “wauw!” poseren op een tak vlakbij. Hierna trakteerde de Fluiter ons op een privéconcert én liet zich sierlijk bewonderen. Bij de auto’s zorgde een *Meikever* nog voor verwondering – of was het toch een aprilkever? Wie zal het zeggen?

De **volgende stop** bracht een dosis spanning: onze alwetende, scherpe excursieleider Pierre had een *Hop* zien overvliegen. Als een stel enthousiaste scholieren snelden we naar de plek waar hij vermoedelijk geland was. Helaas, bij aankomst was de vogel al gevlogen. Toch bleef de sfeer onveranderd; hoe kon het ook anders met het weer. Bij de volgende uitkijkpunten

Fluiter.

Foto: Caesar Weenink

genoten we van weidse vergezichten over de heide, ideaal voor roofvogels. Niet veel later hoorden we een *Koekoek* vlakbij zingen, terwijl boven onze hoofden een paartje *Boomvalken* een ware vliegshow opvoerde.

Hoewel sommigen na al dat omhoogkijken een stijve nek kregen, speelde het spektakel zich niet alleen dichtbij af. In de verte kleurde de strakblauwe hemel af en toe zwart van de stipjes: zweefvliegtuigen gleden voorbij, maar ook *kiekendieven*, *Buizerds* en *Raven* trokken hun sporen door de lucht. 's Middags ontdekten we zelfs *Zeearenden* en een *Rode Wouw* tussen de stipjes – een spectaculair gezicht. Alleen de *Visarend* was niet thuis, maar dat deed niets af aan het genieten.

Andere dieren

Tussen al dat gevleugelde geweld door waren er ook tal van kleine, fladderende schoonheden op de heide. Regelmatig ging een deel van de groep op hun knieën voor de mooiste vlinders – van een *Groentje* tot een *Tauvlinder*.

En de Veluwe zou de Veluwe niet zijn zonder groot wild. Met scherp speuren ontdekten we tussen de bomen een groep *Edelherten*. Terwijl sommigen nog druk bezig waren met dode bomen en liggende takken, riep iemand opeens: “Rechts kan je ze nóg beter zien!” Vanuit de bosrand liepen vijf Edelherten statig naar een nieuwe schaduwplek, midden in het veld.

Witte fietsen

Na een welverdiende lunch, waar voor de jongeren een ijsje bij hoorde, gingen wij op avontuur in echte Veluwe-stijl. Op twintig witte fietsen, zoals echte toeristen dat doen, fietsten we in colonne naar het volgende heidegebied. Dankzij alle expertise in de groep gingen we opnieuw door de knieën – deze keer voor reptielen die minstens zoveel bewondering oproepen als de vogels.

Het enthousiasme piekte bij de ontdekking van een *Lentevuurspin*, die – zelfs volgens degenen onder ons die geen fans zijn van spinnen – indrukwekkend was met zijn zwart-rode lijf. Daarna volgde een beroemdheid van een heel ander kaliber: geen Kees van der Spek, maar een heuse *Levendbarende hagedis*, vastgelegd door twintig camera's tegelijk. Waar deze

Bewondering voor de Levendbarende Hagedis.

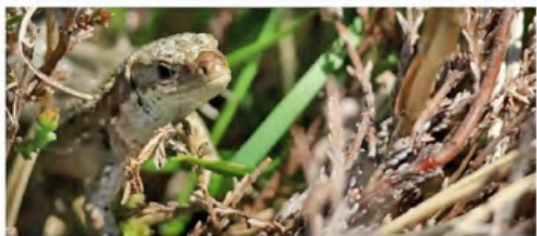
Foto: Rutger Polder

kleine dinosaurus die avond over zou dromen, veilig in zijn hol, laten we aan de verbeelding over.

En het hield niet op. In een vennetje vlakbij zagen we tot tweemaal toe een *Ringslang* zwemmen. De tweede keer had vrijwel iedereen een prachtig zicht op deze sierlijke zwemmer. De *Dodaarzen*, die hetzelfde vennetje thuis noemden, trokken zich niets aan van dit schijnbaar gevaarlijke dier. Samen met hun jongen boden ze een aandoenlijk tafereel. Soms zwommen de jongen dapper alleen rond terwijl hun ouders doken, maar ze konden altijd schuilen tussen de warme veren.

Dit beeld van pril leven en lente gaf ons het laatste beetje energie voor de terugtocht naar de auto's. Met rozige gezichten van de zon, camera's vol schitterende beelden en hoofden vol herinneringen reden we, moe maar meer dan voldaan, terug naar Alkmaar.

Wat een onvergetelijke dag! Waar zouden deze vreemde vogels die avond in hun nestjes over hebben gedroomd?

Van boven naar beneden:

Lentevuurspin.

Foto: Erwin van Saane

Levendbarende Hagedis.

Foto: Judith Ros

Ringslang.

Foto: Judith Ros

Dodaars met jongen.

Foto: Hanneke van Hardeveld

Judith Ros, judithros@ziggo.nl

De raadselvogel van Wim.

Illustratie: Wim Schols

Wetenswaardig? (28)

1. Voorzichtigheid is geboden met het delen van positiegegevens van gezen-derde **Kolganzen** via internet. Gebleken is dat die worden gebruikt bij de planning van de variabele tiendaagse jachtperiode in Rusland (Roots, februari 2025).
2. Het maagsap van de **Torenvalk** is veel sterker dan dat van uilen, waar-door er amper herkenbare prooi-resten in de braakballen achterblijven. Voed-selonderzoek is wel goed uitvoerbaar met webcams bij nestkasten (Sovon nieuws 2025, nr.1).
3. De Duitse broedpopulatie van het **Witgat** lijkt zich in westelijke richting uit te breiden. Wanneer kunnen wij hem ook in Nederland broedend op een

oud lijsternest tegenkomen? (Sovon-rapport Watervogels in Nederland 2022/2023).

4. Het gaat de **Pontische Meeuw** in ons land als broedvogel voor de wind. De Kreupel bij Andijk telde in 2024 141 bezette

nesten. Een klein deel betreft meng-

paren met de **Zilvermeeuw**, dat dan altijd het vrouwtje is. De hybride nakomelingen blijken ook vruchtbaar (Sovon nieuws 2025, nr.1).

5. Camperduin was in voorjaar 2022/23 de trektelpost met de hoogste aantallen passerende **Visdieven** en **Dwergsterns** (Sovon-rapport Watervogels in Nederland 2022/2023).

6. Ons land telt inmiddels 103 **Oehoe**-broedparen. Toch leven er nog steeds meer in gevangenschap dan in het wild (Sovon nieuws 2025, nr.1).

7. Bijzonder is de waarneming van een **Steenuil** die de jongen uit het nest van een soortgenoot roofde en aan zijn eigen jongen voerde (Sovon nieuws 2025, nr.1).

8. Een gemeenschappelijke slaappleats van **Grote Gele Kwikstaarten** in maart 2023 telde ten minste 51 exemplaren (Sovon-rapport Watervogels in Nederland 2022/2023).

9. De **Grote Alexanderparkiet** slaapt in ons land vrijwel alleen in het Amsterdamse Oosterpark, met 985 stuks in januari 2025. In de nazomer van 2024 zijn omzwervingen gemeld noordelijk tot op Wieringen en Texel (Sovon nieuws 2025, nr.1).

Witgat, Callantsoog-Zandpolder, 10 augustus 2024.

Foto: Ruud Costers

10. Na 20 jaar doormodderen blijkt het Nederlandse ganzenbeleid jammerlijk mislukt. De aangewezen foerageergebieden zijn veel te klein. De provincies maken zich er gemakkelijk vanaf door jaarlijks meer dan 100.000 ganzen te laten afschieten. Het lijkt wel of we niet mogen genieten van massaliteit in de natuur (Vogels 2024, nr.5).

Grote Gele Kwikstaart, Bergen-Dorp, 26 januari 2025.

Foto: Ruud Costers

Verzameld door Ruud Costers, ruudcosters27@gmail.com

Al 50 jaar zetten we de
BLOEMETJES
BUITEN

**7 DAGEN
PER WEEK
GEOPEND**

Intratuin Heerhugowaard
Zuidpoort 1, 072-5757157
intratuinheerhugowaard.nl

Natuurlijk! Intratuin

Avi-limericks

Een vogelaar-man uit de Weere
kon zijn vrouw niet meer imponeren.
Zij was hem beu,
want met Keep en Kneu
kon zij toch nooit concurreren.

Een twitcher uit Grote Keeten
kon niet meer slapen of eten.
Zijn zoveelste soort
door de neus geboord.
Een exoot om gauw te vergeten.

Een VWG-er uit Hoor'n
had wéér een jaarsoort verloren.
Die Noordse Kwik daar:
niet langer 'tikbaar'.
Zij moest hem als ondersoort scoren.

Hans Cornelissen, j.h.c.cornelissen@vu.nl

Communicatie & Actualiteiten

Van de ledenadministratie

Mutaties per 17 mei 2025

Nieuwe leden

Sinds 1 januari is onze vereniging uitgebreid met 22 nieuwe leden in totaal, waarvan 10 al genoemd in het vorige nummer. We heten hen hartelijk welkom en hopen dat zij een prettige tijd zullen hebben binnen de vereniging.

Opzeggingen

Na 1 januari hebben in totaal vijf leden alsnog hun lidmaatschap opgezegd. Zeven leden hebben wij zelf afgevoerd omdat zij hun contributie van vorige jaren niet voldaan hadden ondanks diverse aanmaningen.

Wijziging contactgegevens

Gaarne verzoekt het bestuur aan alle leden om wijzigingen in e-mailadres, telefoonnummer (bijv. vervanging van de vaste telefoon door een mobiel nummer) en huisadres door te geven aan secretaris@vwg-alkmaar.nl.

Loes Staal, ledenadministratie

Lezingen

De lezingen zijn op **woensdagavond 20.00 uur Buurthuis de Wachter, Oudorperdijkje 65**. Parkeergelegenheid bij Associatie Uitvaartverzorging, Edisonweg 15. Zie ook www.vwg-alkmaar.nl.

KNNV-lezingen (“[KNNV]”) zijn op woensdagen vanaf 20.00 uur in Wijkcentrum Overdie, Van Maerlantstraat 8-10, 1813 BH Alkmaar. Zie alkmaar-denhelder.knnv.nl (Agenda) voor die op zaterdagmiddagen vanaf 13:30 uur in Bezoekerscentrum “De Helderse Vallei”, De Helderse Vallei 9-11, 1783 DA Den Helder.

September 10: *Project Partridge, de Patrijs en de biodiversiteit* door Fien Oost

Fien Oost werkt bij Brabants Landschap als coördinator Soortenbescherming. Het project ‘Partridge’ ligt haar nauw aan het hart en staat symbool voor de spanningsboog tussen het productielandschap en de natuur. Vanavond is er speciale aandacht voor deze bijzondere vogel.

In de zomer van 2023 werd project Partridge afgerond, met als belangrijkste uitdaging het herstel van biodiversiteit op het boerenland. Dit project liep sinds 2017 in Brabant en Zeeland, maar maakte ook deel uit van een internationale samenwerking. In tien demogebeden werkten boeren, jagers en natuurbeschermers samen om de biodiversiteit te herstellen. Maar is dat gelukt? Welke lessen hebben we geleerd over natuurbehoud buiten natuurgebieden? En hoe pak je zo’n project aan?

Fien in het veld.

Foto: aangeleverd

Tijdens deze lezing gaat het over het wel en wee van boerenlandvogels in de provincie Noord-Brabant, met een bredere blik op het hele land. In het bijzonder wordt het verhaal van de patrijs verteld. Ooit was deze vogel een alomtegenwoordige broedvogel in het Nederlandse cultuurlandschap, maar nu staat hij op de rand van uitsterven. Sinds de jaren '70 is de broedpopulatie met 95% afgenomen. Hoe komt dat? En wat kunnen we doen om het tij te keren?

Fien Oost neemt ons mee in het verhaal van dit project, de geleerde lessen, de uitdagingen en de toekomstvisie waarin boeren en natuur samen kunnen bestaan.

Oktober 8: *Gambia* door Mattias Hofstede

Tijdens deze lezing neemt Mattias ons mee op reis door het in West-Afrika gelegen Gambia. Het kleinste land van het Afrikaanse continent dat behalve de kuststrook geheel wordt omringd door Senegal, is met minder dan één derde van het oppervlak van Nederland een waar vogelparadijs. De meer dan 500 vogelsoorten die hier te vinden zijn maken dit goed bereisbare land een

Helmklauwier.

Foto: Mattias Hofstede

topbestemming voor vogelaars en fotografen. We maken kennis met verscheidene mooie en interessante habitats. Van de stranden en mangroven aan de kust naar de grassavanne ten noorden van de Gambiarivier. En aan de zuidkant door bossavanne naar enkele mooie overgebleven stukjes moessonwoud.

In de al meer dan 10 jaar dat Mattias dit land regelmatig bezoekt, hier reizen heen organiseert en begeleidt, heeft hij inmiddels veel kennis van de natuur en vooral over de vogels van het land vergaard. Onder begeleiding van zijn fotografie zal hij hier veel over vertellen en ons genoeg moois laten zien.

Volgende datum: 12 november.

Ofra Carmi, o.carmi@quicknet.nl

Excursienieuws

Zie www.vwg-alkmaar.nl/activiteiten/excursies voor locaties, regels en aanmelding. Ledenwandelingen worden gehouden op de eerste zondag van de maand, niet-leden mogen mee en hiervoor hoeft u u niet aan te melden.

Vertreklocatie (tenzij anders vermeld): Van Ostadelaan, [parkeerplaats winkelcentrum Hoefplan](#).

Juni 14: Drents-Friesche Wold

Vertrek 7:00 uur, eindtijd laat i.v.m. lange reistijd.

In de zwoele zomerdagen wordt het stil in veel vogelgebieden, maar in het Drents-Friesche Wold blijft het genieten! De plek staat bekend om de groeiende broedpopulatie Kraanvogels, die we zeker moeten vinden. Ook de Draaihalzen nemen hier toe. Dat wordt speuren... Verder vliegen er soorten die wij maar zelden tegenkomen, zoals Grauwe Klauwier, Geelgors en Zwarte Specht. Redenen genoeg dus om een tripje van te maken!

Juni 15: jeugdexcursie Zwanenwater

De excursie is voor jongeren van 10-18 jaar (je mag een volwassen begeleider meenemen). Inschrijven is verplicht; dit kan via de link op de website.

Vertrek 8:00 uur per auto vanaf de zuidzijde van NS station Alkmaar-Noord.

Excursiebegeleiding: Fred Koster, Caesar Weenink en Koos Leek

We gaan naar het Zwanenwater! Dit fantastische Noord-Hollandse duingebied, pal ten zuiden van de badplaats Callantsoog, is misschien wel het mooiste en meest ongerepte natte duingebied van Nederland. Het noordelijke deel (Eerste Water) is voor publiek toegankelijk via een rondwandeling. Er is onderweg een uitkijkpunt met zicht op het zuidelijke meer (Tweede Water). Iets verder ligt een vogelkijkhut met uitzicht op het noordelijke meer. Tijdens de wandeling zijn vele soorten steltlopers te zien, rietvogels te beluisteren (o.a. Rietzanger, Snor, Kleine Karekiet, Baardman, Blauwborst en Waterral), naast diverse soorten zangvogels van duinstruwelen (zoals Grasmus, Sprinkhaanzanger en Nachtegaal). Er is een kolonie Blauwe Reigers en tevens broedt hier de Bruine Kiekendief.

Toegang voor het gebied met een kaartje á €3,00, te kopen met een bankpas bij de ingang. Voor leden van Natuurmonumenten en kinderen t/m 12 jaar is de toegang gratis!

Juli 12: Weerribben o.l.v. Sander Schagen

Vertrek 7:00 uur, eindtijd laat i.v.m. lange reistijd.

In juni en juli wordt al wat stiller met de vogels en veel vogelaars gaan dan ook vlinderen en naar libellen kijken. De Weerribben en Wieden is een moerasgebied met Zwarte Stern en Purperreiger, maar ook met veel soorten libellen en vlinders. Onze deskundige gids helpt met de determinatie.

Juli 13: jeugdexcursie Libellen in de duinen o.l.v. KD Dijkstra

De excursie is voor jongeren van 10-18 jaar (je mag een volwassen begeleider meenemen). Inschrijven is verplicht; dit kan via de link op de website.

Vertrek 8:00 uur per auto vanaf de zuidzijde van NS station Alkmaar Noord. De maanden juli en augustus zijn rustig op vogelgebied. De jongen hebben het nest verlaten, ouders rusten uit van de drukke broedtijd en ze ruïen hun veren in deze periode. Ze houden zich rustig omdat vliegen dan lastig is. Maar juist in deze maanden zijn de libellen actief. Ze zijn druk bezig met het zorgen voor nageslacht en, in tegenstelling tot de vogels, erg actief. In ons werkgebied zijn de duinen een hotspot voor libellen. Rondom de natte duinvalleien en plasjes zijn er veel te zien.

Soorten met kekke namen als Glassnijder, Platbuik en Viervlek kun je er tegenkomen. Deze excursie gaat KD Dijkstra met ons mee. Hij is internationaal specialist in libellen en juffers. Juffers? Ja die lijken op libellen en wil je het verschil weten? Ga dan vooral mee. KD gaat met ons naar de beste plekken, laat deze spannende dieren zien en vertelt je het verschil tussen juffers en libellen. Uiteraard sluiten we onze ogen niet voor vogels. Want die zijn er in de duinen best nog wel.

Augustus 31: Noordkop o.l.v. Elias den Otter

Vertrek 7:00 uur, eindtijd einde middag.

We trekken de Noordkop in en onder leiding van Elias zullen we de plekken bezoeken waar op dat moment de leukste soorten zitten.

Volgende datums: 20 september, 4 oktober, 17-19 oktober (**Weekend Vlieland**).

Aanmelden uiterlijk drie dagen voor aanvang van de excursie (aanmelden bij het vertrekpunt wordt niet gewaardeerd) via de website, of per e-mail bij:

Elias den Otter, eliasdenotter@gmail.com

Leukere waarnemingen februari t/m april 2025

HBZ = Hondsbossche Zeewering

NHD = Noord-Hollands Duinreservaat

VHPP = Verenigde Harger- en Pettemerpolder

De leden van onze VWG waren er maar druk mee dit voorjaar; er werden maar liefst 55.500 waarnemingen ingevoerd in deze periode. Nu was het ook langdurig mooi weer en waren er best een hoop dagen met leuke trek.

Op 30 maart en 5 april werd telkens één **Witbuikrotgans** langstrekkend langs de HBZ/Camperduin gezien. Op 12 april werd zowel langs Egmond als de HBZ een overvliegende **Zwarte Rotgans** gezien. In de Groeterpolder zaten op 6 februari nog zes **Dwergganzen**. De laatste twee werden op 28 februari in de VHPP gezien. De laatste drie **Kleine Zwanen** van de winter werden op 23 februari gezien in Polder De Mijzen. Er overwinterde één **Wilde Zwaan** nabij Heiloo en op 14 februari zaten er zes bij Egmond a/d Hoef. Het overwinterende mannetje **Siberische Taling** verbleef tot 6 april in de polders rond Sint Pancras en dook op 9 april op in het Park van Luna in Heerhugowaard. Daarna ontbreekt ieder spoor. Al jaren zoek ik in de VHPP e.o. groepen **Smienten** af om eens een **Amerikaanse Smient** te vinden. Er zitten er aardig wat en er lijkt ook veel beweging in de groepen te zitten, maar het lukt maar niet. En dan vindt iemand anders op 25 maart een mannetje op de Abtskolk. Deze werd tot 15 maart onregelmatig gezien. Het was een exemplaar van de schaarse storm-variant. Hoogstwaarschijnlijk dezelfde vogel werd eerder deze winter nabij Spaarndam gezien. Het was een langverwachte nieuwe soort voor de regio. Een mannetje **Amerikaanse Winter-taling** zat op 11 maart in het NHD. Een mannetje **Krooneend** zat op 6 maart op het Doornvlak in het NHD. Nog zo'n oude bekende is het mannetje **Ringsnaveleend** in het Park van Luna. Deze nog steeds populaire soort bij de waarnemers werd de gehele periode regelmatig gezien.

Twee **Kraanvogels** vlogen op 21 februari over de Zandhorst, Heerhugowaard. Op 9 maart werd weer een duo gezien, nu over Bergen aan Zee en 2 en 29 april werden er weer telkens twee over de HBZ gezien. Hangen ze misschien rond bij een duinmeertje in de regio?

Op 18 en 21 april trok er telkens één **Paarse Strandloper** langs Camperduin. Op 27 maart zat er weer één. De enige **Reuzenster** vloog op 27 april door de Schermer. Een bizar vroege **Dougalls Stern** vloog op 23 maart langs

Zwarte Wouw, zomergast in Europa.

Foto: Jan Stok

Camperduin. Een **Grote Burgemeester** werd op 17 maart in De Putten gezien.

Op 25 April vloog er een **Zwarte Ooievaar** over Heiloo. Waarschijnlijk dezelfde vogel werd op de 27e op enkele plekken in het NHD gezien. Op 17 februari foerageerde er een **Koereiger** in de Zuiderneg bij Heiloo.

Tussen 3 en 30 april werden langs de kust zo'n 15 **Visarenden** gezien. Zeer spectaculair was de ontdekking van een 2e kj **Havikarend** op 7 april in het NHD nabij de Mient. Enkele snelle waarnemers zagen de vogel die avond nog best aardig. De volgende ochtend moest de meute (een man of 100) nog lang wachten maar uiteindelijk steeg de vogel op uit zijn slaapboom en verdween binnen 10 minuten in de hangende bewolking. Daarna werd de vogel nergens meer gezien. Opmerkelijk is dat dit vrijwel dezelfde plek was als waar in 2020 ook een Havikarend overnachtte. Gezien de leeftijd uiteraard een andere vogel... De enige **Grauwe Kiekendief** dit voorjaar vloog op 29 april over het NHD. Tussen 4 en 28 april werden 4 à 5 **Zwarte Wouwen** doorgegeven. **Rode Wouw** deed het ook behoorlijk goed met waarnemingen vanaf 7 maart, naar schatting zo'n 15 doortrekkende exemplaren. **Zeearenden** doen het ook bijzonder goed tegenwoordig. Op 7 februari zat er één in het NHD. De volgende werd op 16 februari vanuit het NHD tot bij Heerhugowaard telkens opnieuw opgepikt. Een duo vloog op 17 februari over het

NHD en daarna ging het helemaal los met tot en met 13 april wekelijks meerdere exemplaren. Ze werden ook over het gehele werkgebied gezien, zowel jonge als adulte vogels.

Een jagende **Velduil** werd op 4 en 19 maart in de

De Rode Wouw komt Europa nauwelijks uit.

Foto: Jan Stok

VHPP gezien. Op 23 maart werden overtrekkende Velduilen gezien bij de telpost BaZ en over de HBZ. De laatste vloog op 3 april over Camperduin. Een **Hop** zat op 7 april in de Grootdammerpolder bij Schoorl. Een mannetje **Roodpootvalk** werd op 13 april in het NHD gezien. Misschien de voorbode van nog veel meer? In de UK was eind april een flinke invasie van deze soort.

Er werden maar liefst 81 waarnemingen van **Raven** ingevoerd in het NHD en de Schoorlse Duinen. Deze soort lijkt zich nu echt te vestigen als broedvogel hier. Wie vindt het eerste nest? De enige **Strandleeuwerik** van deze periode vloog op 11 maart over het NHD. Er werden dit voorjaar twee **Siberische Tjiftjaffen** doorgegeven. De eerste zat op 3 februari in het NHD en de tweede werd op 28 april gemeld bij Egmond Binnen. **Fraters** worden steeds schaarser en er was in deze periode ook slechts één waarneming: op 2 maart vlogen er vier over de telpost Camperduin. Op 26 maart zong er een **Europese Kanarie** in Heiloo. Een volgend exemplaar vloog op 1 april over het NHD. De enige **IJsgors** dit voorjaar vloog op 11 maart over het NHD naar noord. **Geelgorzen** waren iets algemener met twee waarnemingen in de Schoorlse duinen. De eerste op 15 maart bij de Baaknol en de tweede op 19 april bij de IJsbeer, Schoorlse Duinen.

Pierre van der Wielen, jocotoco@hotmail.com

78 Spotten(d)

Marco Meeuwisse

“Als liefhebber van de pure Nederlandse taal, vraag ik u, geachte toehoorders, zeg geen shit maar poep.” Het is 1997 en deze blaag van 35 jaar staat even voor paal. In een volle zaal voor allemaal belangrijke mensen met sterren en strepen geef ik een presentatie over het kwaliteitsbeleid van de toenmalige net opgerichte Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie (die door velen nog steeds spottend De verkeerd-vervoerd-organisatie wordt genoemd). Ik vond persoonlijk dat zo’n belerend grapje over ‘shit’ moest kunnen. De zaal viel stil. Vooral omdat Defensie zo ongeveer aan elkaar hangt van Engelse termen. Het werd zo’n moment dat je jezelf afvraagt of je 10 seconden daarvoor een andere taal sprak. Het leidde af van mijn boodschap. Tijdens de lunch werd er de draak mee gestoken, ik werd bespot. Dat was shit.

Over spottend gesproken. In mijn krant van vandaag valt mij oog weer eens op het woord ‘spotten’. Iemand had een mooie vrouw gespot terwijl hij op het terras zat. Zou hij weten dat hij een verengelst woord gebruikt? Zou hij weten dat het eigenlijk een figuurlijk ‘vangen’ betekent? Ik snap ergens nog wel dat vogelaars, zij die zoals ik lijstjes bijhouden van geziene soorten, ‘vangen’ bedoelen. Immers je hebt er weer een soort bij gevangen die je kunt afstrepen. Toch kies ik, taalpurisme, steeds voor ‘gezien’ of ‘waargenomen’.

In het woordenboek wordt ‘spotten’ uitgelegd als ‘de draak steken’. De dikke Van Dale (de versie van 1984) neemt vervolgens ook de moeite om uit te leggen dat indien ‘spotten’ gebruikt wordt voor ‘waarnemen’ dat dit eigenlijk afstamt van het Engelse “to spot”.

Ik dacht meteen: dat is ‘spot on’ gezegd. Maar de vingerwijzing van ‘de dikke’ heeft zijn uitwerking niet gehad. Ik hoor menigeen bij het zien van iets bijzonders steeds vaker het woord ‘spotten’ gebruiken. Ik ben intussen gestopt met mensen onmiddellijk te corrigeren, of te verbeteren. Je wordt al snel aangezien (aangespot?) als ouwe zeur.

Want ik zal intussen wel te oud zijn om te begripen dat de wereld in toenemende mate verengelst. Ach, zolang we maar niet al te zeer veramerikaansen, dat lijkt me gezien de laatste wereldwijde ontwikkelingen veel erger.

Samengevat: deze don Quichote drijft er maar de spot mee. Ik zal stoppen. Alhoewel? Stop, spot, stoppen, spotten?

Oh shit, scoor ik nu zomaar een anagram?

Krijg de schijt, ga ik alsnog tweemaal in één zin de fout in. Ik stop nu echt en ga weer vogels kijken, waarnemen, zien, signaleren, opmerken, ontwaren, herkennen, aanschouwen, gewaarworden en vastleggen. Zoals dit kleine wondertje van een Staartmees gisteren in mijn tuin, wat een schoonheid!

Staatmees, 13 maart 2025.

Foto: Marco Meeuwisse

En, geachte lezer, waag het niet om te reageren met: “Wat een beauty”, of “Waarom geen Spotvogel?” want dan krijgt deze column nog een staartje!

[Eerder gepubliceerd op Facebook op 14 maart 2025]

Marco Meeuwisse, mjhm89@hotmail.com

Oplossing pagina 22: Kleine vliegenvanger